

Johtokunnan kokous

Aika	torstai 23.1.2014 klo 12.00 – 14.50	
Paikka	Fabianian neuvotteluhuone, 2. kerros, Yliopistonkatu 1, Kansalliskirjasto, Helsinki	
Läsnä	Puheenjohtaja	Aila Lauha
	Sihteeri	Dorrit Gustafsson
	Esittelijä	Kai Ekholm
	Asiantuntija	Kristiina Hormia-Poutanen
	Jäsenet	Riitta Autere
		Annu Jylhä-Pyykönen
		Päivi Kytömäki
		Sakari Laiho
		Sinikka Luokkanen
		Ere Maijala
		Veera Laine
		Sinikka Salo
		Mikko Vainio
		Mikko Viitasalo

saapui 12.55, poistui 13.45

poistui 13.20

saapui 12.45

1 §

Kokouksen päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokouksen puheenjohtajan lisäksi vähintään puolet jäsenistä on läsnä.

Päätös: Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

2 §

Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttäneen.

Päätös: Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

3 §

Kokouksen pöytäkirjan tarkistaminen

Valitaan pöytäkirjantarkistajiksi Sakari Laiho ja Sinikka Luokkanen..

Päätös: Pöytäkirjantarkistajiksi valittiin Ere Maijala ja Sinikka Luokkanen.

4 §

Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (nro 3/2013) on tarkistettu johtokunnan valitsemien tarkastajien toimesta. Pöytäkirja on sijoitettu johtokunnan wiki-sivustolle, kirjaston ulkoisille verkkosivustoille sekä sisäisille intra-sivustoille.

5 § Ilmoitusasiat

- Kansalliskirjaston ja Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan perustama digitaalisten aineistojen tutkimuksen määräaikainen professuuri on täytetty. Tehtävään on nimitetty FT Timo Honkela. Ala kattaa kielellisten ja muiden humanististen aineistojen käytön tutkimuksen sekä humanistisen alan tutkimusaineistojen uudenlaisen käytön ja uudenlaisen tiedon luomisen. Honkela työskentelee Digra-hankkeessa (digitaalisesta raakadatasta aineistoksi)..
- Helsingin yliopiston hallitus on kokouksessaan 11.12.2013 myöntänyt eron Anne Valstalle Kansalliskirjaston johtokunnan varajäsenen tehtävästä ja nimittänyt uudeksi varajäseneksi toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäisen Suomen tietokirjailijat ry:stä 31.3.2014 päättyväksi toimikaudeksi. Pietiäinen toimii Mikko Viitasalon varajäsenenä. Yliopiston hallitus nimittää Kansalliskirjastolle uuden johtokunnan kaudelle 2014 - 2018 26.3.2014 kokouksessaan.
- 1. vararehtori Anna Mauranen vieraili Kansalliskirjastossa 13.1.2014 ja keskusteli kirjaston johdon kanssa kirjaston haasteista ja taloudesta. Rehtori Jukka Kola vierailee tiedekunnissa ja erillislaitoksissa. Hän tapaa Kansalliskirjaston ja Luonnontieteellisen keskusmuseon yhteistapaamisessa 21.1.2014. Keskustelussa käsitellään mm. valtakunnallisia tehtäviä, kehittämistoimintaa ja tilakysymyksiä.
- Kansalliskirjasto sai Koneen säätiöltä 650 000 € myönnön Sukukielten digitointiprojektiin. Tämä on jatkohanke vuosina 2012 -13 tehtyyn pilotointiin. Jatkohankkeessa - kuten pilotoinnissakin - digitoidaan ja saatetaan yleiseen verkkokäyttöön lähinnä Venäjän kansalliskirjaston kokoelmissa olevia suomalais-ugrilaisten kielten aineistoja. Suurin osa aineistosta on julkaistu Neuvostoliitossa 1920 - ja 1930-luvuilla. Aineisto on kiintoisaa näiden vähemmistökielten tutkijoille. Aineiston saattaminen digitaaliseen muotoon, paitsi edistää niiden saavutettavuutta, myös mahdollistaa kielentutkimuksen uusia muotoja. Hanketta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Helsingin ja Turun yliopiston kielitutkijoiden kanssa.
- Ministeri Max Jakobsonin kirjasto on lahjoitettu Kansalliskirjastoon. Noin 90 hyllymetriä laaja kirjasto sisältää kansainvälistä ja kotimaista politiikkaa, historiaa, maanpuolustusta, filosofiaa, tieteellisiä aikakauslehtiä, kulttuurihistoriaa, elämäkertoja ja muistelmateoksia, taidehistoriaa sekä kotimaista ja kansainvälistä kaunokirjallisuutta ja taidekirjallisuutta. Kirjeet lahjoitettiin Kansallisarkistoon.
- Ylikirjastonhoitaja on kutsunut professori Mikko Viitasalon Kansalliskirjaston kolmanneksi kummiksi. Kaksi muuta kummiä ovat Sinikka Salo ja Kai Linnilä. Kummien tehtävänä on edistää kulttuuriperinnön säilymistä ja tunnettuutta.
- Kansalliskirjasto neuvottelee Suomen Kuvalehden kanssa vuosien 1945 - 1981 lehtien digitoinnista. Sopimus allekirjoitettaneen alkukevästä. Aineisto on tarkoitus saattaa tutkijoiden käyttöön.

6 § Kansalliskirjaston raportti vuoden 2013 toiminnasta

Kansalliskirjaston perustoiminta on toteutunut tavoitteiden mukaisesti ja muutoin toiminta on ollut edelleen erittäin hankepainotteinen. Kärkihankkeita ovat mm. Kansallinen digitaalinen kirjasto ja Finna sekä kirjaston oma digitaalinen kirjasto, metatietovarantohanke, kansallinen ontologiahanke, uuden kirjastojärjestelmän suunnittelu, kuvailun kehittäminen, e-vapaakappaleiden luovutuksen edistäminen, Engelin rakennuksen korjauksen valmisteluun osallistuminen sekä siirtyminen ja palvelujen järjestäminen Fabiania -rakennukseen, kirjaston kokonaisarkkitehtuurin laatiminen ja verkkosivujen uudistaminen. Erityistä huomiota on kiinnitetty henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen ja uuden työhyvinvointiohjelman toteuttamiseen.

Kirjaston tarjoamien aineistojen verkkokäyttö on edelleen lisääntynyt: FinELib-aineistojen käyttö 7,5 %, digitoitujen aineistojen käyttö peräti 20 %, kansallisten tietokantojen käyttö puolestaan poikkeuksellisesti väheni parisen prosenttia. Paikalliskävijöiden määrä ja lainaus laskivat huomattavasti mikä johtui pääkirjaston sulkemisesta korjausten ajaksi.

Kirjaston budjetti on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Talousraportti käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Tunnuslukutaulukko (luku 9) jaettiin pöydälle.

Kai Ekholm avasi keskustelun toteamalla, että Kansalliskirjasto tuottaa perustehtävillään ja hankkeillaan kansakunnan tarvitsemia palveluja, osana kansallista palvelujen infrastruktuuria. Palvelut luovat niiden käyttäjille mahdollisuuksia säästää kustannuksissaan. Johtajan katsauksen otsikko sovittiin muutettavan muotoon "On uuden toimintaympäristön aika". Ekholm totesi olevansa erittäin tyytyväinen tuloksiin lukuun ottamatta liian vähäistä rahoitusta digitointiin.

Keskustelussa nostettiin esiin mm. seuraavia asioita: hankkeiden todettiin keskustelevan keskenään ja muodostavan infrastruktuuria tukevan kokonaisuuden; Kulttuurilain uudistamista sähköisen luovutuksen suhteen kannatettiin; uuden kirjastojärjestelmän kehittämisessä tarvitaan yhteistyötä kirjastojen lisäksi eri toimijoiden hallinnon ja johdon kanssa; kansallisen ontologiapalvelun kehittäminen ja tuottaminen koettiin erittäin tärkeäksi; kirjastot hankkivat yhä pienempiä elektronisten aineistojen kokonaisuuksia; Suomi 100 –digitointiohjelman edistämiseksi ratkaistava myös tekijänoikeuteen liittyviä kysymyksiä, luovia ratkaisuja voidaan etsiä myös suoraan kustantajien kanssa; Kansalliseen digitaaliseen kirjastoon kuuluvan pitkäaikaissäilytyshankkeen ongelmana on sen suuri hinta ja vielä monet avoimet kysymykset, Kansalliskirjasto on ensimmäisten joukossa hankkeen käynnistyessä.

Sovittiin, että luvun 2.1 alkuun kootaan hankelinjauksia orientoiva aloitus. Lisäksi sovittiin tehtäväksi yksittäisiä kielellisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Johtokunta totesi raportin olevan mielenkiintoinen, ammattimainen sekä rakenteeltaan ja luettavuudeltaan hyvä. Johtokunta kiitti kirjaston johtoa ja henkilöstöä strategian mukaisesta tuloksellisesta toiminnasta.

Päätös: Johtokunta hyväksyi Kansalliskirjaston vuosiraportin 2013, pois lukien talousraportin, yksimielisesti. Talousraportti käsitellään maaliskuun kokouksessa. Johtokunta päätti myös, että se kokoaa seuraavassa, viimeisessä kokouksessaan "perinnön" tulevalle johtokunnalle ja tätä varten ylikirjastonhoitaja toimittaa johtokunnalle etukäteen ajatuksia yhteistä keskustelua varten. Asia tulee olemaan asialistassa omana kohtanaan.

7§

Kansalliskirjaston tilastrategia vuosille 2014 - 2030

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tuloskauden 2013 - 2016 alkupuolella edellyttänyt, että Kansalliskirjasto laatii tilastrategian. Tilastrategian avulla arvioidaan toimenpiteitä ja rahoitustarvetta Kansalliskirjaston pitkänaikavälin tilatarpeisiin.

Kansalliskirjaston tiloihin ja niiden kustannuksiin kohdistuu lähivuosina useita haasteita:

- yliopiston vuonna 2012 tekemän tilakustannusrahoituksen leikkauksen vaikutukset
- Kansalliskirjaston päärakennuksen peruskorjaus ja siitä johtuva tilavuokran nousu
- toimintojen siirtäminen Vallilasta keskusta
- lisätilojen käyttöönotto Kirjaluolassa
- lisätilat/uudisrakentaminen Kirjaluolan täyttyessä 2020-luvulla

Dorrit Gustafsson esitteli tilastrategian ja totesi samalla, että Kansalliskirjastotehtävä ja rooli tuo lähtökohtaisesti lakisäätöisen vastuun säilyttää, koota ja antaa käyttöön kokoelmia. Kirjasto ei voi ratkaista tilojensa riittämättömyyttä poistamalla suuria osia kokoelmistaan.

Keskustelussa tuotiin esille, että Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Kansalliskirjaston tilastrategian toimitettavan vuoden 2013 loppuun mennessä. Keskustelussa todettiin, että vastaavaa tilastrategiaa ei ole aikaisemmin laadittu ja että asiakirja toimii hyvin keskustelun käynnistämisen pohjana. Todettiin, että tilakustannukset ovat suuret ja kustannukset nousevat jatkuvasti. Rahoituksen hankkiminen on haasteellista. Keskustelussa sovittiin, että tila-asioita tullaan käsittelemään johtokunnassa jatkossakin.

Sovittiin tehtäväksi muutamia kielellisiä tarkennuksia sekä johdantoon lisättäväksi, että tilakysymykset koskettavat myös henkilöstöä.

Päätös: Johtokunta hyväksyi kirjaston laatiman tilastrategian vuosille 2014 - 2030 toimitettavaksi kielellisten tarkennusten jälkeen yliopistolle ja opetus- ja kulttuuriministeriöön.

8 §

Muut asiat

Ei muita asioita.

9 §

Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous pidetään 14.3.2014 klo 12.00, aiheena kirjaston talousraportti vuodelta 2013 ja evästys seuraavalle johtokunnalle.

10 §

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.50.

Puheenjohtaja

Aila Lauha

Sihteeri

Dorrit Gustafsson

Pöytäkirjantarkistajat

Ere Majjala

Sinikka Luokkanen